

OGRODOWA ALTANKA

Ogródki działkowe są coraz popularniejsze i atrakcyjniejsze, szczególnie dla mieszkańców dużych miast, którzy wdychając na co dzień spaliny samochodowe często śnią po nocach o spokoju, czysty i kwiecistej łące pełnej brzęczących pszczół. Nic więc dziwnego, że każdy, nawet najmniejszy skrawek wolnej, niezagospodarowanej ziemi, zwłaszcza w dzielnicach peryferyjnych, zmienia się w ogródki działkowe, często tzw. dzikie, tzn. zakładane bez zezwolenia władz terenowych. Naturalnie w takich ogródkach nikt nie buduje altanek ani nie sadi drzew owocowych bo przecież nie wiadomo jak długo taki dziki teren można będzie eksploatować.

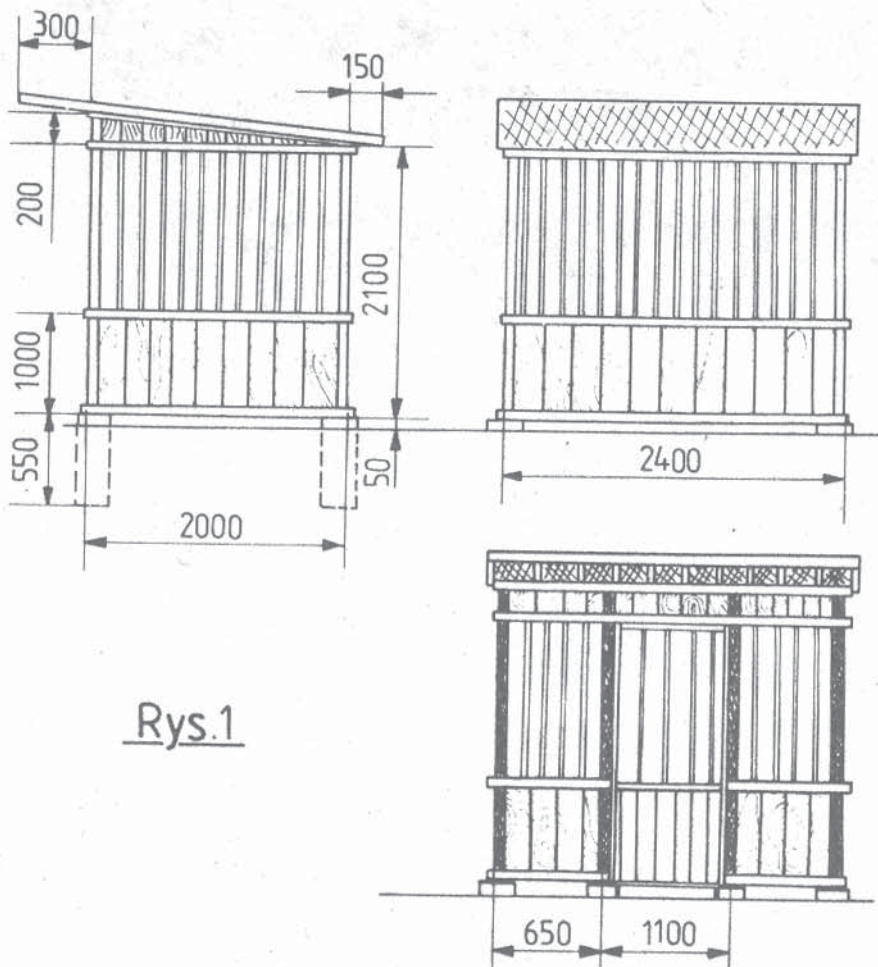
Inaczej przedstawia się sprawa z normalnymi, przydzielonymi przez władze ogródkami działkowymi. Jeżeli są to typowe działki rekreacyjne, to ich właściciele inwestując znaczne kwoty stawiają niewielkie domki, w których nie tylko można przenocować, ale także można spędzić cały urlop bez dużych kosztów, wyjazdów, starań o przydział wczasów itp. Jeżeli natomiast są to ogródki działkowe typu uprawnego to ich właściciele budują przeważnie drewniane budki spełniające rolę przechowalni narzędzi, zbiorów warzyw czy owoców albo też, po wyposażeniu ich w piwnicę, używane są do przechowywania wszystkich zimowych zapasów, przetworami włącznie.

Ostatnio pojawił się nowy rodzaj ogródków działkowych – tereny przeznaczone w przyszłości pod inwestycje przemysłowe lub pod budownictwo mieszkaniowe są czasowo, na okres co najmniej pięciu lat, przydzielane indywidualnym użytkownikom na ogródki warzywne. Oczywiście urząd dzielnicowy ostrzega użytkowników takich ogródków by nie sadzili w nich drzew owocowych i nie budowali domków ze względu na nieznaną okres eksploatacji tych upraw.

Jednakże nic nie stoi na przeszkodzie by we własnym ogródku zbudować ażurową altankę stanowiącą znakomity kącik do wypoczynku. Altanka taka przedstawiona na fotografii na sąsiedniej stronie i na rysunkach, może być obsadzona pnącymi, ozdobnymi lub użytkowymi roślinami, a więc pnącymi różami czy winoroślą co wprowadza dodatkową przytulną atmosferę i mimo ażurowych ścian sprawia wrażenie pełnej izolacji od otoczenia.

Nadzwyczaj istotny jest również całkowity koszt materiałów niezbędnych do budowy altanki, który w przypadku przedstawionej na fotografii konstrukcji nie przekroczył 4000 zł (z farbą olejną – 8 kg!), ponieważ wszystkie elementy altanki zostały zrobione z tzw. króciaków, które tanio można zakupić w podmiejskich składnicach drewna. Oczywiście zakupione deski trzeba samodzielnie pociąć na elementy odpowiedniej wielkości i ostrugać. Ręczne struganie jest niestety bardzo żmudne ale zwrócenie się tu o pomoc do odpowiedniego warsztatu stolarskiego zwiększy koszty altanki co najmniej o połowę.

Z króciaków zrobione są tu nawet pionowe słupki stanowiące konstrukcję nośną. Słupków jest sześć – po jednym w każdym narożniku i po jednym wzdłuż otworu drzwiowego altanki. Zrobiono je z desek grubości 1 cala, z których zostały wycięte listwy odpowiedniej długości i szerokości 60 mm. Listwy te zostały złączone po dwie razem za pomocą kleju „Epidian 53” (do nabycia w CSH) i wzmocnione wkrętami do drewna (mosiężnymi). W ten sposób utworzyły się słupki o przekroju około 40 × 60 mm, co w zupełności wystarcza na konstrukcję nośną bowiem altanka jest naprawdę bardzo lekka.

Rys.1

Na rys. 1 przedstawiona jest proponowana altanka; jej wymiary zostały podane nie po to, by przyszły wykonawca dokładnie się na nich wzorował, bo nie miałyby to sensu. Są to wymiary altanki, która została zbudowana i jej kształt i proporcje są właśnie takie – oczywiście można zbudować altankę o zupełnie innych wymiarach, wejście do niej zrobić np. z boku itp.

Cała konstrukcja budowli osadzona jest na sześciu betonowych słupkach ze stalowymi kątownikami – zamiast nich altankę można postawić na sześciu kamieniach, kawałkach pianobetonu czy trylinkach – istotne jest tu tylko to, by drewno skutecznie odizolować od ziemi, aby nie mogło ono chłonać wilgoci.

Pracę należy rozpocząć od zrobienia dokładnych rysunków – jeżeli planujemy inny kształt lub wielkość altanki. Następnie posługując się zwymiarowanymi rysunkami musimy obliczyć niezbędną ilość materiałów. Podczas tej czynności należy przewidzieć pewien naddatek wymiarów materiałów niezbędny ze względu na obróbkę, podczas której grubość, szerokość a czasem nawet długość desek ulega zmniejszeniu.

Z odpowiednim wykazem materiałów udajemy się do punktu zbytu drewna. Następnie kupujemy potrzebną ilość gwoździ (około 1,5 kg różnej wielkości) oraz wkręty do drewna, najlepiej mosiężne.

Musimy również zaopatrzyć się w rolkę papy – oczywiście wtedy, gdy przewidujemy

wykonanie dachu jako pełnego a nie ażurowego.

W miejscu przewidzianym pod naszą zabudowę, oczywiście po pocięciu materiału i ostruganiu go, układamy na ziemi (na równym, poziomym miejscu) dwa pionowe słupki stanowiące tylny i przedni narożnik (obojętne czy lewej czy prawej ściany bocznej). Na słupkach kładziemy dolną poziomą listwę i drewno zbijamy gwoździami lub skręcamy wkrętami. Oczywiście pionowe słupki muszą leżeć w odległości od siebie równej głębokości altanki.

Następnie słupki wyrównujemy aby były do siebie równoległe i mocujemy kolejne boczne listwy: jedną w odległości metra od dolnej listwy a dwie na górze tak, by otrzymać równy szkielet kompletnej bocznej ściany. Sposób połączenia narożnika z listwami przedstawia rys. 2 i szczegół A, na którym widać, że słupek został złożony z dwóch desek.

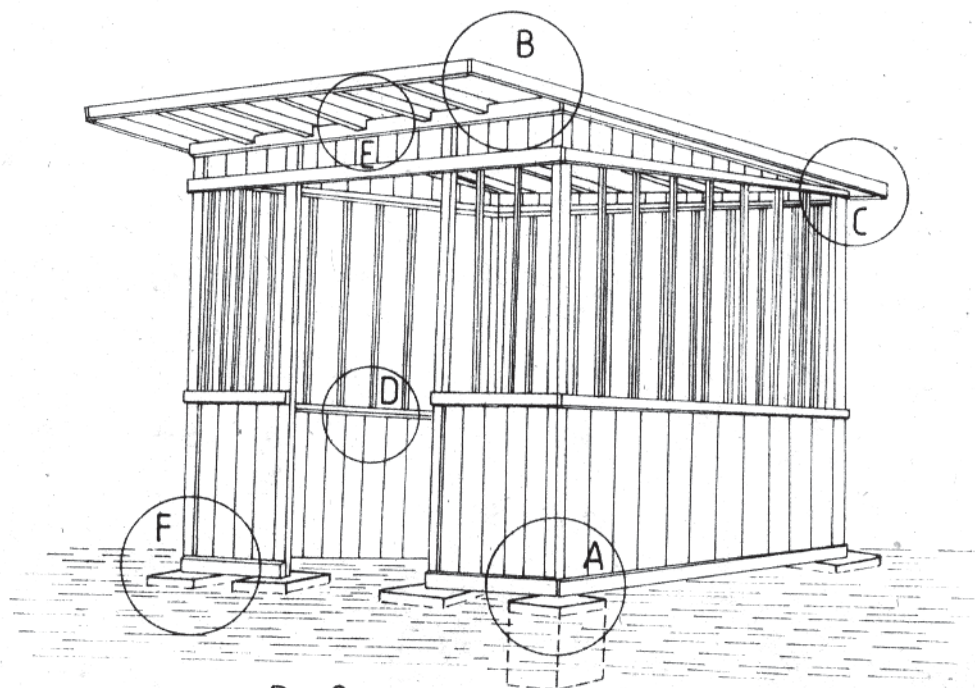
Teraz, na gotowym szkielecie bocznej ściany układamy następne dwa słupki pionowe przeciwnej bocznej ściany. Na słupkach, tak jak poprzednio, układamy listwy i łączymy drugą ścianę. W ten sposób postę-

pując mamy pewność, że obydwie boczne ściany altanki będą identyczne, czego nie możemy być pewni podczas montażu każdej ściany oddzielnie. Należy tylko zwrócić uwagę, że obydwie szkielety różnią się od siebie – jeden musi być lewy, drugi zaś prawy!

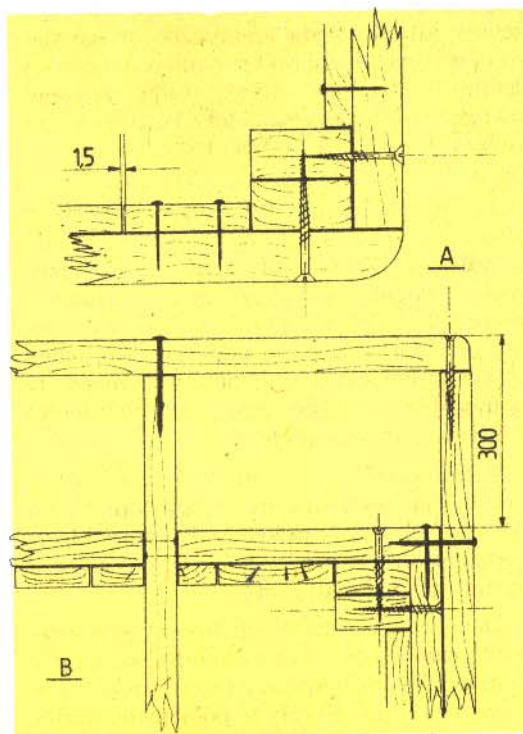
Po wykonaniu obydwóch bocznych ścian stawiamy je w pionie, równoległe do siebie, w odległości równej długości altany. Oczywiście będzie tu konieczna pomoc, najlepiej dwóch osób. Jeżeli natomiast nie dysponujemy pomocnikami to w odpowiedniej odległości od siebie trzeba wkopać w ziemię dwie pomocnicze sztywne listwy i do nich lekko przybić obydwie szkielety.

Teraz szkielety boczne łączymy razem przybijając do nich tylne listwy poprzeczne i dwie górne listwy przednie. Po tym zabiegu będziemy mieli ażurową bryłę stanowiącą kształt przyszłej altanki.

Do górnych, przednich listew poprzecznych zamocujemy dwa dodatkowe słupki stanowiące obramowanie (ościeżnicę) otworu wejściowego. Słupki te połączymy następnie krótkimi listwami z pionowymi słupka-

Rys.2

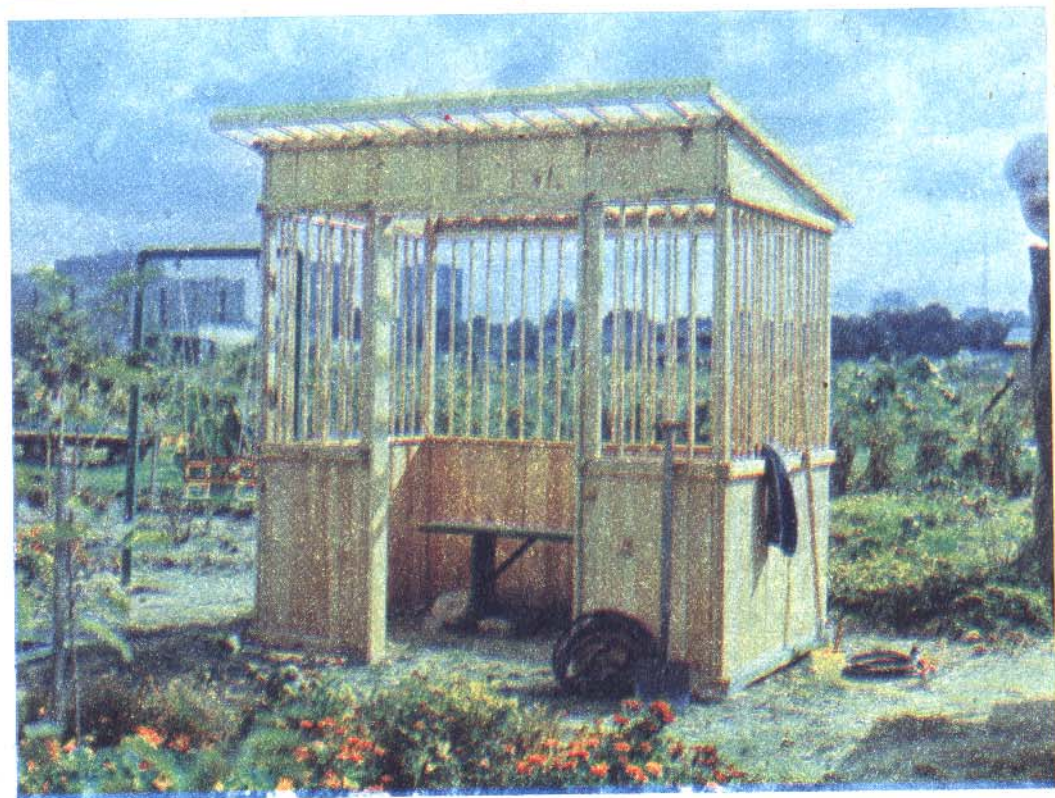

mi ścian bocznych w ten sposób, aby utworzył się narożnik taki, jak przedstawiony na szczególe. A, na którym widać, że jedna z poziomych listew zachodzi na drugą listwę i jest zaokrąglona na dość duży promień.

Przed wykończeniem bocznych ścian altanki należy zrobić konstrukcję nośną dachu. Konstrukcja ta składa się z szeregu listew, z których część została osadzona w gniazdach wyciętych w poprzecznych, górnych listwach konstrukcji nośnej.

Najpierw trzeba zrobić gniazda. W tym celu w poprzecznych listwach górnych wyznaczamy kształt gniazd rozmieszczając je co 30-40 cm od siebie - dokładny odstęp zależy od liczby listew wyznaczających płaszczyznę dachu. Następnie piłą nacinamy pionowe krawędzie gniazd a potem wycinamy ostateczny kształt ostrym, płaskim dłutem. Głębokość gniazd powinna być równa połowie szerokości listew (szczegół E).

Zewnętrzne listwy dachu przybijamy do bocznych ścian a w gniazda wkładamy pozostałe listwy i przybijamy je gwoździami pod kątem 45° pomagając sobie przecina-

kiem (najlepiej dużym i tępym) aby gwoździe dokładnie weszły do końca swojej długości.

Konstrukcję nośną dachu kończymy montując poprzeczne listwy przybite do listew dachu (szczegół B, C). Na koniec płaszczyzny dachu pokrywamy płytą spilśnioną tzw. bardzo twardą (grubości 5–6 mm) przybitą gwoździkami do listew. Oczywiście na płytę spilśnioną kładziemy papę przybijając ją specjalnymi gwoździami, tzw. papiakami z dużymi, stalowymi podkładami o średnicy około 20 mm.

Teraz możemy dopasować i przybić deski stanowiące ściany altanki. Ich długość powinna być taka, by u dołu zachodziły na całą szerokość dolnej listwy poprzecznej, z góry zaś by dochodziły do połowy szerokości listwy poprzecznej.

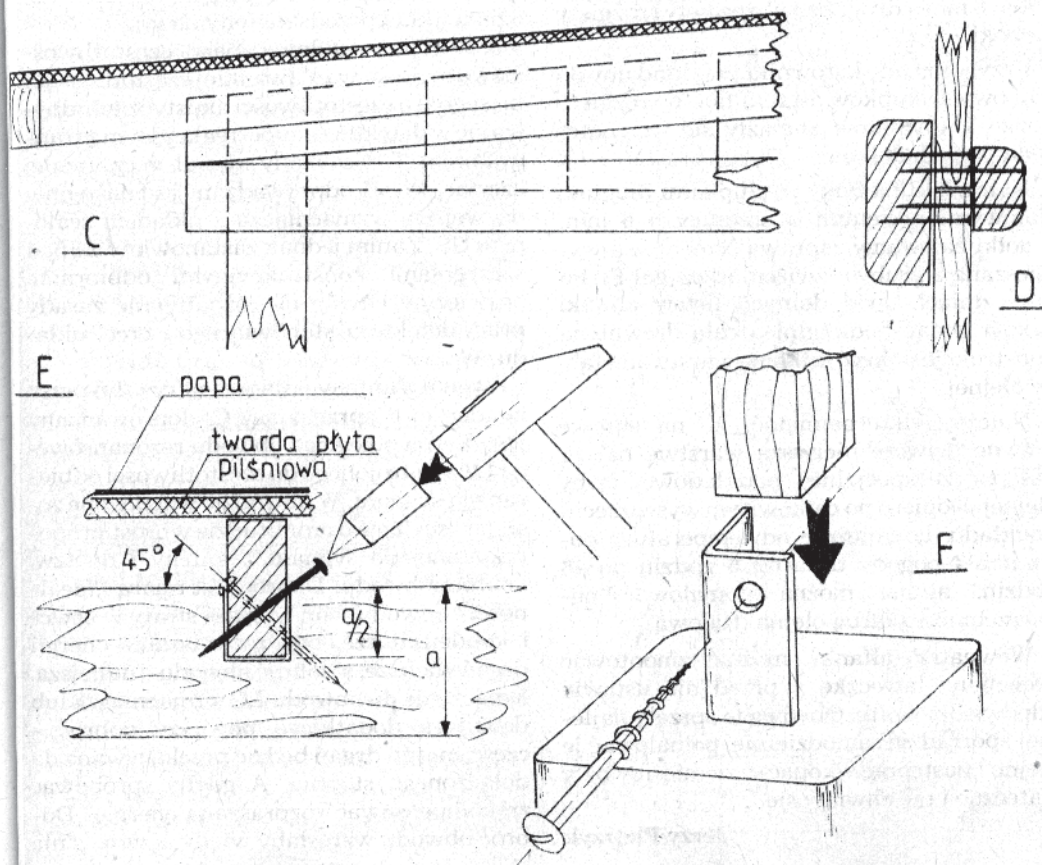
Deski należy układać ściśle obok siebie, równoległe ale tak, by krawędzie sąsiednich desek były oddalone od siebie o około 1,5 mm (szczegół A). Odległość ta jest niezbędna ze

względem na zwiększanie wymiarów desek pod wpływem wilgoci, która będzie dostawała się do wnętrza drewna, bez względu na jakość jego zabezpieczenia. Nie łudźmy się, nie ma takiego lakieru, który by w stu procentach zabezpieczył drewno przed wilgocią. Gdyby deski były ułożone bez odstępów, to po każdym większym deszczu ściany altanki wyginałyby się tworząc łuki.

Oprócz dolnej części ścian, górny odstęp między listwami bocznymi też należy obić deskami w ten sam co poprzednio sposób.

Na koniec podstawową część ścian bocznych pokrywamy listewkami o przekroju kwadratowym. Bok tego kwadratu powinien równać się grubości desek użytych do obicia bocznych ścian altanki.

Odległość pomiędzy listwami w zbudowanej altance wynosi około 14 cm, dokładnie 138 mm, co wynikało z równego podziału odległości pomiędzy pionowymi słupkami konstrukcji nośnej.

Po przybiciu bocznych, pionowych listewek należy przygotować listwy kryjące szczelinę między deskami a listewkami (u dołu i na górze listewek). Wykonamy to zgodnie ze szczegółem D, zwracając uwagę, aby gwoździe mocujące listwy nie powodowały pęknięcia drewna – gwoździe muszą być długie, ale naprawdę ostre i cienkie.

Gotową altankę przed pomalowaniem należy ustawić na betonowych słupkach. W tym celu konstrukcję altanki unosimy kolejno z każdej strony i podpieramy ją ceglami, kamieniami czy kawałkami drewna tak, by uzyskać idealne poziome ułożenie wszystkich czterech ścian, oraz by dolna krawędź altanki znalazła się na wysokości około 5 cm nad ziemią.

Teraz pod każdym słupkiem altanki kopujemy pionowy kwadratowy dołek głębokości około 50 cm o przekroju około 15 x 15 cm.

Następnie przygotowujemy sześć kawałków stalowego kątownika, którego jeden koniec będzie zaopatrzony w otwór o średnicy około 6 mm a drugi będzie rozcięty i rozgięty na boki.

Przygotowane kątowniki przykładamy do pionowych słupków altanki tak, by rozgięte końce kątowników znalazły się wewnątrz wykopanych dołków.

Kątowniki łączymy ze słupkami długimi, stalowymi wkrętami o średnicy 5–6 mm, a dołki zalewamy zaprawą cementową wymieszaną z grubym żwirem (szczegół F). Po paru dniach spod dolnych listew altanki można wyjąć podkładnię a całą drewnianą konstrukcję pokryć kilkoma warstwami farby olejnej.

Należy tylko pamiętać, że na surowe drewno, zawsze pierwszą warstwę należy układać ze specjalnej, podkładowej farby olejnej. Dopiero po całkowitym wyschnięciu podkładu, co zależnie od temperatury powietrza i pogody trwa od 6 godzin do 48 godzin, altanę można pomalować powierzchniową farbą olejną (ftalową).

Wewnątrz altanki można zmontować drewnianą ławeczkę a przed nią ustawić odpowiedni stolik. Obydwa te sprzęty najlepiej sporządzić samodzielnie, pomalować je olejno i następnie wkopać w ziemię aby były stateczne i nie chwiały się.

Jerzy Pietrzyk